

so svitli cesar istrijskemu Hrvat, ki se je mučil cesarja nagovoriti v italijanščini, katere pa še prav niti razumeval ni. Slovenska dostojnost, narodni ponos nam brani Nemcem na ljubo vsem slovenskim hišam v soseski nabiti tablice: „Gemeinde Terschische“. Ne smešimo sami sebe!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska vojska šteje po zadnjem štetju: 3669 Lahov, 11.281 Rumunov, 46.216 Magjarov, 97.753 Nemcev in (7901 Slovencev, 18.557 Rusinov, 19.678 Poljakov, 20.671 Hrvatov in Srbov, 45.748 Čehov) 112.555 Slovanov, t. j. ogromna večina krvnega davka zadene v Avstriji — Slovane! S koliko pravico toraj avstrijski Slovan tirja jednakopravnosti, to si lahko sedaj vsak domisli! Državni zbor je srečno sklenil novo postavo zoper oderuhe, čeravno so najhujši liberalci dr. Herbst, dr. Mag, dr. Rabl, jud Menger in jud Jaques nasprotovali; sedaj je še treba, da jo gosposka zgornica sprejme in svitli cesar potrdijo, o čemer pa ni dvomiti. Naši poslanci g. Herman, g. dr. Vošnjak in g. baron Goedel so nam pred volitvijo obljubili postavo zoper oderuhe, sklenili jo so in hvala jim! G. dr. Vošnjak je v finančnem odboru prilično obravnave potroškov za uradnike pritožil se zoper krivice, katere delajo uradniki Slovcem, posebno v Primorskem, Koroškem, in Štajerskem; zlasti je napal c. k. namestnika Depretisa, „zakaj ni kaznoval žandarjev, ki so hoteli Slovence zapreti, ki je v Piranu peti pomagal slovensko cesarsko pesem, in zakaj sploh se v Primorji zatiruje slovenstvo in pospešuje lahonstvo in nemštvo v očitno škodo Avstriji.“ Sedaj ga napadejo 4 zagrizeni liberalci in Nemci: plem. Plener pravi: vse je izmišljeno, Heilsberg kvasi: „Slovenci na Štajerskem uživajo popolno ravnopravnost, Slovcem se uraduje slovenski, in vlada razglašča celo v nemških okrajih južne Štajerske (kde so neki ti? Ured.) slovenska oznanila“, a koroški Ritter je zabrbral: koroški Slovenci so popolnem zadovoljni; stari dr. Herbst pa zahteva preiskave. No, minister grof Taaffe obljubi razmere Slovencev v Primorji „preiskovati“. Med poslance, ki se držijo grofa Hohenwartha, je med razgovarjanjem vlezal vohun in urednik „Deutsche-Zeitung“ in čul, kako so tirolski poslanci tirjali, naj se na dnevni red postavi vprašanje o verskem značaji šol, a drugi zopet ugovarjali, naj se s tem še počaka. Takoj je v svojej novini zatrobil med svet liberalcem veselo novico: čujte, konservativni poslanci so se skausali z narodnimi, kmalu se zgrizejo in potem pridemo mi na konja! Toda goljufajo se. Naši poslanci so v marsičem različnih mislij, a v glavnih točkah zedinjeni. Izmed poljskih poslancev je zopet eden umrl, namreč g. Skrzinski, ki je pa bil liberalec in je rad z Nemci potegnil. Največ dela imajo poslanci sedaj s proračunom za l. 1881. Od tabaka do-

bila je lani državna blagajnica 38 milijonov goldinarjev čistega dohodka; prošnja, naj bi se tudi nam dovolilo tabak sejati, izročili so vladi v prevdarek, tudi užitninske tarife v mestih so naročili vladi, da jih pregleda, jednako tudi željo, naj bi novačenje (regrutiranje) vršilo se pri okrajnih sodnijah. — Liberalcem je zopet pal mogočen steber; g. Lehmajer, sekcijiski načelnik v ministerstvu za poduk in desna roka bivšega ministra Stremajerja, moral je službo popustiti in v upravno sodišče kot dvorni svetovalec iti; sedaj dobimo sv. Cerkvi pa tudi slovanskim narodom prijaznejšega človeka v omenjeno velevažno mesto! — Direktnih davkov smo lani vplačali 94 milijonov, in direktnih pa 191 milijonov, državnih bankovcev je med ljudmi za 325 milijonov. — Kmetje nemški zborovali so zopet na večih krajih pa hodijo svojo pot ter zahtevajo, kar jim konservativci uže od davna svetujemo: preuredbo volilnih redov, več poslancev, kmetске družbe ali zbornice, borzni davek itd. — Luterani prosijo za verske šole. Prav! Tedaj jih pa tudi katoličanom nihče ne more braniti. — Ministerstvo namerava več liberalnih c. k. namestnikov zameniti s konservativnimi; kranjski glavar Kaltenegger mora v 6 tednih iti na Dunaj. — Na Ogerskem delajo uže priprave za volitve. Hrvatom hočejo Magjari pustiti krajino pa vzeti Slavonijo. Blizu Kaniže pripeljali so se 4 tolovaji pred neko hišo, kder je prebival nemški naseljencec Sommer; vdrli v sobo in odrezali moževi, ženi in sinu glave! Dva oficirja na Erdelskem, ki sta s sabljami napala magjarskega urednika, sta odstavljena in na 9mesečni zapor obsojena. Ob Donavi hudo pobirajo osepnice ljudi. — Cesarica odpotuje v Angleško na lov, cesarjevič Rudolf pa v Egipt in sveto deželo.

Vnanje države. Generalu Skobeljevu doposlal je ruski car pomoči, da Turkmene iz vseh kotov prežene in zatre. Ruska zmaga je ondi tolike važnosti, da uže Angleži ponujajo Rusom denarjev za stavljenje železnice od Hvalinskega morja do Indije. Car namerava tudi ustavo dati Rusiji ter naročiti, da zemstva (okraji) odberejo poslancev za državni zbor. — Turški sultan poriva na grško mejo 140.000 mož, Grki pa so pozvali vse možke pod orožje, kakih 115.000 mož. Bismark si prizadeva vojsko zabraniti; pogovarjal je se z angleškim poslanikom Göschenom, ki je potoval nad Berlin, v Dunaj in Carigrad. Albanci nečejo Turkom pomagati drugače, kakor če jim sultan dovoli deželno samoupravo. — Dne 13. febr. t. l. imajo italijanski republikanci občni zbor v Rimu; bržčas bodo sline cedili za Trstom, Gorico in Istrijo! — Bismark obeta dolg mir, pa nihče mu ne veruje; tem menje, ker zahteva vedno več denarja za vojaštvo. Tudi je general Moltke nedavno dokazival potrebo vojske ter Nemce svaril, naj ne pozabijo, da so med romanskim in slovanskim mlinskim kamnom na sredi. Mogoče je, da bo Nemcem treba ob enem vojskovati se zoper Ruse

in Francoze. — Angleški minister Gladstone je v državnem zboru tirjal pooblastil vsakega Irca za-preti, kateri bi na sumu bil, da drži s „Irsko ligo“, t. j. društvom za osvobodjenje Ircev. Navzočih 33 irskih poslancev je pa ugovarjalo neprenehoma; celih 14 ur so s kričanjem zabranili vsak sklep. Na to jih je dal nepostavno predsednik po žandarjih iz zbornice pognati. Potem so angleški poslanci Gladstonu dali potrebnih pooblastil. Glas o angleškem nasilstvu je še huje razburil Irce! — V Avstraliji so zasledili bogate zlate rude. Nekdo je pobral 45 funtov težko grudo čistega zlata!

Za poduk in kratek čas.

Nova knjiga v Ptujih spisana in založena.

Ž. Kmalu se dotiska v tiskarnici „Politike“ v zlatej Pragi knjiga pod naslovom: „Zur Frage über die Gleichberechtigung der Slovenen“, na katero slovensko izobraženo občinstvo uže sedaj opozorujemo s primetbo, naj se potruzi razširiti njo v kroge, našemu narodnemu prizadevanju bolj iz neznanosti nego li iz zlobe protivne, kajti tem je knjiga prav za prav v prvi vrsti namenjena.

Našim še vedno slabim narodnim razmeram naušajo, kakor vsi vemo, največ krivice: zloba in pakost nemškožidovskega novinarstva, računajoča na glupost in slepoverje svojih čitateljev, predrznost in hujskanje med Slovence pritepenih tako zvanih „kulturträgerjev“, slab zgled, ki ga dava, zlasti prostemu ljudstvu, taisti del „liberalcev“ slovenskega pokolenja, koji se je iz tega ali onega, gotovo pa vselej iz sebičnega vzroka, svojemu narodu izneveril, ter „an den Brüsten der Adoptivmutter Germania“ kulturnega mleka do uh se nasisavši plemenitim prizadevanjem svojemu narodu zvestih sinov uzvišeno se posmehuje, nje po svojem mogočstvu „zgoraj“ očrnuje in, kolikor ima sam moči v rokah, nje brezsrčno in hudobno zatiruje.

Mnogo in mnogo, rekel sem, krivi so imenovani trije činitelji, zakaj se naš slovenski narod — ki zarad tolikih slabih letin, neskončno težko sicer, a vendar radovoljno državi potrebno dačo plačuje in cesarju vselej zveste in hrabre junake podava — že toliko let z največjim naporom boriti mora za poedine mrvice onih pravic, koje mu neke točke osnovnih državljanskih postav v polni meri pripoznavajo.

Razven pakosti navedenih treh slovenskemu narodu načelnih protivnikov, krivo je slabemu vspehu naših prizadevanj politično plitvost naše sodeželanov. Neverjetno malo jih je, posebno na slovenskem Štajeru, meščanov in tržanov, ki bi želje in zahtevanje slovenskega naroda iz čistih virov poznali. Ne razumevši samostalno razsoditi posebnosti avstrijske države, zajemajo svojo politično znanje edino iz bečko-židovskih novin in iz

— graške „Tagespošte“. Slobodno se reče: polnih devetdeset odstotkov nemških in nemčurskih „purgarjev“ na slovenskem Štajeru ne čita razven „Tagespošte“ nobenih novin. Ta, Slovincem že od nekdanj najbolj sovražni dnevnik, je njim naravnoč „die Zeitung“. Ni se tedaj čuditi, da se je velik del teh polovičarjev, njenega duha do grla napolnil, in da na vse priseže, kaj mu prinaša, s čim ga dan na dan krmi in napaja „die Zeitung“.

Tem umetno stvorjenim protivnikom našega naroda, kojih večji del nije iz zlobne namere ravnopravnosti našej zoprn, namenjena je gladko pisana, domoljubna, do deset pol obsegajoča brošura. Pa tudi samovestnim, neomahljivim narodnjakom bo iz raznih uzrokov kaj dobro došla, ker v nji bodo se zopet spoznavali z mnogimi veljavnimi starimi znanci, pa tudi z veseljem brali o marsikterem novem poštenjaku.

Zato bodi knjiga, ki govori v I. poglavju o preteklosti in značaji, v II. o političnem položaji Slovencev; v sledečih štireh o slovenskem jeziku v obče, o njegovih pravicah v ljudskih in srednjih šolah, o učiteljskih pripravnicah in uradih, med tem, ko nam poslednji del ostroumno in zanimivo osvetljuje nemški „liberalizem“ in tako zvani „klerikalizem“; vsakemu nemškega jezika zmožnemu, slovenskemu rodoljubu srčno priporočena.

Dobivala bo se za goldinar po vseh knjigo-prodajavnicah na Slovenskem; skrbelo bo se tudi, da njo nam osebno znani narodnjaki na deželi po najkrajšem potu v roke dobijo.

D o d a t e k. Uredništvo temu pristavlja, da je g. pisatelj knjigo sam založil, in uže zato ne dejamo se brzega in vsestranskega razširjenja, da ne bo iskreni narodnjak za svoj trud in razne sitnobe še materijalne škode imel.

Smešničar 6. Volitve prvih županov pride komisar iz C vodit. Kmetom razlaga važnost teh volitev pa tudi, kako bo treba voliti. Naposled pristavi: zdaj se pa le dobro med seboj pogovorite, koga bode te volili, da se „štíme ne razšpricajo“.

J. V.

Razne stvari.

(Za nesrečne Zagrebčane) darovali so g. Glovacki, profesor 2 fl., g. Kaiser, obrtnik 3 fl., g. Rajšp, grajščinski oskrbnik 3 fl. in g. Romič, učitelj 50 kr., vsi v Ptujih, č. g. J. Pečnik, župnik Laporski 10 fl. Bog plati!

(Za družbo sv. Mohorjevo) sklene se nabira družnikov s zadnjim februarjem t. l. Blagi narodnjaki naj ne pozabijo na to! Zlasti pa še opozorujemo, da dobijo društveniki namesto pesarice „Cecilija“ lepe Šmarjnice: „Hoja za Marijo“.

(Novo posojilnico osnovali) so v Žavci. Odborniki so gospodje: Grohman, Stiglic, Cigan, Hausenbichler in vse dobro vselej podpirajoči č. g. župnik Jeraj. Takšnih posojilnic bi si naj Slovinci več osnovali, kajti sedaj je to leži, ker so